

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL

Előzetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy órára 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előzetési helyben:
 Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

Hirdetési díj:
 Négy hasábos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a közzétett hirdetések, alkalmi hirdetések ára külön megbeszélendő. Bélyeg díj minden külön beutaltatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sora 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésén a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)

Kéziratok nem adódnak vissza.

ASZLÓNÁL
UTOZA

francia-batizsi, piqet, szepi, vasson

zövetek,
FÜGGÖNYÖK
ALTERITÖK

minden nagyságban.

ELET

megyehar mellett.

szállítottam le.

állítást

szállítottam le.

Gyula.

szállítottam le.

gyárának

szállítottam le.

gépének

„Apró hirdetések“.

Ezt az érdekes címet viseli — fájdalom — hazai nagyobb lapjainknál is az a szegény-rovat, melynek megpillantásakor eszünkbe jutnak a következő jellemző sorok: »Ez a hely a legszomorubb temető! Ide hal el az élet, a nyugalom, a becsület. Itt születik a gyönyör és a késő bánat.«

Avagy, aki megfigyeli azokat a minden szemérmert levetkező üzenet-váltásokat, melyek tekintélyes fővárosi lapjaink hirdetési rovataiban is naponkint helyet foglalnak, vajjon, nem joggal kérdeheti-e, hogy mióta sülyedhetek a napi sajtó egyes organumai keritőkké?

Igenis keritőkké! S ezt hangsúlyozni kívánjuk.

Hisz, aki olvassa az »Apró hirdetések« czimen megjelenő közleményeket, lehetetlen, hogy kétségbe ne essék azon megdöbbentő állapot felett, miszerint tekintélyes fővárosi lapok napról-napra hirdetik, pl. hogy »Irma« egy »kedves« férfitól óhajt megismerkedni, találkozási hely a múzeum-kert, esti 8 órakor, jelvény sárga rózsza. — Avagy mikor azt izeni »lapban!!!« — tehát nyilvánosan — »egy barna hölgy« imádottjának, hogy: »multkori találkozásunk óta nyugtalan vagyok, mert félek a következményektől, jöjj s legalább is vigasztalj meg a szokott helyen.«

De még ez csak milliomod izlelője annak a hallatlanul lelketlen nő- és férfivásárlásnak, mely naponkint a lapok apró hirdetéseiben nyer tápot és ingert.

Hogy valaki titkon levelezik egy másikkal, ahhoz a legközelebről érdekelteket kivéve — senkinek semmi köze.

De, hogy valaki az ő aljas szándékát a világ füle-hallatára kürtölje, ahhoz legalább is több szemérmertlenség kell, mint amit bármely nemzet »tisztességes« sajtója megengedhet magának.

Hisz, ha már ennyire sülyedt hábr hirdetési rovataiban a napi sajtó,

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Váljunk el . . .

I.

A szép asszony összemorzsolta kacsóiban a levelet,
 — A nyomorult még sérteget! — kiáltott haraggal s piros arczát égető láng öntötte el.

Fehér otthonkájának bő ujjába temette el arcának pirosságát és uramfia! zokogott, sirt mint egy tehetetlen gyermek. Pedig nem tartozott a hamar síró, hamar kaczagó asszonyok közé . . .

Szenvedélyes, heves vérű asszony volt! szemében lobogott a szilajság lángja, ajkairól annyi dacz duzadt elő vértől, hogy attól sok feltékeny szerelmes megijedt volna.

Csak Thury Laczi nem ijedt meg tőle.

Neki sikerült a várat hatalmába keríteni és Vig Zsuzsika harmadfél évvel ezelőtt, a farsangon kapitultált, azaz készségesen eljegyeztette magát Laczi által.

A „holtomiglan“ se került valami nagy fáradságba.

Zsuzsikát nehezen lehetett meghódítani — de mikor már meghódított, akkor aztán örülten szeretett. Boldogabb ember kevés is volt a föld kerekén, mint az én Laczi barátom. — Hja, persze Pestre költöztek fel s az asszonykának — volt része színházban, hangversenyben, zsurokban, mulatságokban, a löverseny se maradt el egy szezonban se.

Persze, két esztendei édesség már kezdett egy kicsit sok lenni. — Laczi, hogy a felesége el ne unja magát, Pistát küldte meléje udvarolni. — Pista ügyvédember lé-

akkor miért nem vállalkozik a »hordár« szerepére is, mely állás viselője nyomorult 20—40 krért ott kézbesít, ahol kell. Hanem van ennek a házasság és szerető közvetítő intézménynek egy oly sötét oldala, mely száz és száz családnak nyomta homlokára a meggyaláztatás égető bélyegét.

Egészen gyanútlanul lopja be ez uton magát a szűzi szemérem rablója olyan családok körébe is, ahol különben a legszigorubb örökös is az atyai és anyai sztoru felügyelet. — Gyakran nem is álmodja a család, hogy legdrágább kincsük, leányuk, miként ad találkoztól a papa kedvencz újságában egy aljas kéjencznek.

És ez az irodalmi rákfene belefészkelte magát a legjobb családokba is és annál bajosabb ellene a védekezés: mivel legtekintélyesebb lapjaink e nemű rovata is, tisztelet a kivételnek, mert ilyenek még mindig vannak hemzseg e pár krajczár jövedelmet hajtó szennyes hirdetésektől.

Valóban lehetetlen a legmélyebb undorral el nem fordulni a tisztességtelen embervásár eme lábrakapott módjától, melyre a királyi főügyész még maig sem látta szükségesnek az 1848-iki sajtótörvény eme paragrafusának alkalmazását:

»Aki a nyilvános köz- és vallásos erkölcsiségből s a tisztességes erkölcsökből csufozt üz, vagy ki valamely bűn vagy vétség elkövetésére egyenes és határozott felhívást tesz sajtó útján, 1 évre terjedhető fogsággal és 400 frt pénzbírsággal büntetetik.«

A német birodalmi gyűlés feloszlatása és Franciaország. A francia politikai körökre rendkívüli hatást gyakorolt a német birodalmi gyűlés feloszlatása. Az első pillanatban az aggodalmas politikusokat megdöbbentette Vilmos császárnak ez az elhatározása. Ezek úgy okoskodtak, hogy a császárt bizonyára mód nélkül felizgatta különösen az elzász-lotharingiai képviselők magatartása, a kik nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy Huene javaslata megbukott; továbbá arra

alapították számításkat, hogy a császár könnyen bevülő temperamentuma a végletekre ragadhatja őt, főleg azért, mert a német közvélemény egy része maga is kétkedik abban, hogy az új birodalmi gyűlés kedvezőbben lesz hangolva a katonai javaslat iránt, s így Vilmos császár inkább arra fogja elhatározni magát, hogy Franciaországgal az összeütközést keresse, hogy így akadályozza meg a francia haderő tovább fejlesztését s a német véderőnek ez által folyton fokozódó inferioritását, mintsem hogy nyugodtan bevárja, hogy az új birodalmi gyűlés ismét ellentétbe helyezze magát vele. Ez az aggodalom valóságos izgalmat keltett Párisban, különösen a radikálisok között, kik már is egy kitörni készülő háboru előestéjét látták beköszönten. Fokozta ezt az izgalmat az a körülmény, hogy Oroszországból igen kedvezőtlen hírek érkeztek az orosz hadsereg felfegyverzésének előhaladásáról. A francia képviselőházban ugyanis nyíltan azt beszélték, hogy azokat a fegyvereket, melyeket Oroszország Franciaországban rendelt meg, az orosz hadügyi kormány nem találta megfelelőeknek, aminek következtében az orosz hadsereg fegyverkezésének befejezése évek sorára elodázott. Ily körülmények között könnyen érthető, hogy nagy volt az izgalom Párisban, mely a német birodalmi gyűlés feloszlatásának híreire kitört. A higgadtabb politikai körök azonban a birodalmi gyűlés feloszlatásából éppen annak ellenkezőjét következtetik s azt hiszik, hogy az a béke további biztosítását jelenti, mert a német császárt éppen az a komoly politikai helyzet fogja visszatartani minden provokáló jellegű lépéstől, melybe a birodalmat a küszöbön álló választási harc juttatja.

BELFÖLD.

Horvátország az egyházpolitika ellen. Zágráb, május 8. Horvátország elleni magyar kormány egyházpolitikáját. A horvát néki jelentette a miniszterelnök előtt, hogy neki le kell mondania ennek következtében alászárol, ha a kormány kereszttül viszi az egyházpolitikai javaslatokat. Wekerle nem felelt erre semmit, a miből politikai körökben azt jósolják, hogy a kormány mégis kereszttül viszi az egyházpolitikai javaslatokat.

A somogyi főispán. A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratot közli: Magyar belügyminiszterem előterjesztése folytán Taliani Gyulát, Somogyvármegye alispánját, ugyanazon vármegye főispánjává kinevezem. Kelt Schönbrunnban, 1893. évi ápr. hó 29-én. Ferencz József, s. k. Hieronymi Károly, s. k.

Kezet fogtak s az ügyvéd megcsókolta a szép asszonynak kacsóját.

II.

Pista és Laczi tanácskozára gyűltek össze. Laczi elől már két nap óta el van zárva a Zsuzsika boudoirja s az asszonyka nem is fogadja. Pista elhozta a valópör üzenetét. Laczi jót nevetett rajta.

Kisült, hogy a »Feri«-vel jelzett levelet »Feri« írta, egy az élethen és irásjelekben egyformán slendrián közös barátjuk.

Erre mindakettőt jót nevettek. De hogy a jó tréfát folytassák, még egyet-mást megbeszéltek. Az bizonyos, hogy Zsuzsika most is szereti Laczit, különben nem volna úgy felháborodva a képzelt csaltság miatt.

— Delután az ügyvéd fölkereste Zsuzsikát.

— Igen, de igen . . .

— Rögtön? Holnap vagy még ma? szolt izgatottan Pista.

— Még ma! felelt inkább ijedten és kérdőleg az asszonyka.

— Jó, akkor röviden végezzünk!

— De az istenét mi baja?

— Megölöm! . . . Megölöm azt az embert!

— Ugyan . . .

— Ne féljen asszonyom! holnap ilyenkor ön fiatal, szép, vagyonos özevgy lesz. — Megsértett, rutul megsértett, amikor én az ön becületét és az ő boldogságát akartam megvédeni. Kihívtam . . . Három golyóval-tás 20 lépérről, aztán kard a végkimerülésig . . . vert ontok, véret veszem annak az embernek . . .

— Zsuzsika elsápadt — s remegni kezdett . . .

— De az Istenért csilapuljon.

— Nem lehet az asszonyom! toporzékolt tovább Pista. Látja ön azt a galambot a temp-

Országgyűlés.

A képviselőház tegnapi ülésén folytatották a sommás eljárásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

B a b ő Emil függetlenségi párti képviselő felszólalása után S z i l á g y i Dezső válaszolt az eddigi szónokoknak.

A miniszter után P o l ó n y i Géza beszélt nagy hatással a javaslat ellen.

A főrendiházban tegnap tárgyalták a költségvetést.

S z a p á r y Géza gróf volt az első szónok, ki tiltakozott a kormány egyházpolitikája ellen; a költségvetést azonban elfogadja.

D e s s e w f f y Aurél gr. szintén tiltakozik a kormánynak czélba vett egyházpolitikai reformja ellen. A költségvetést nem fogadja el, mert bizalommal a jelenlegi kormány iránt nem viseltetik.

Z i c h y Antal megszavazza a költségvetést. S c h l a u c h Lőrincz n.-váradai püspök e szavakkal kezdte beszédét:

»Nagyméltóságú elnök ur! Méltóságos főrendek! (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt bátor vagyok megjegyezni, hogy én a költségvetést általánosságban elfogadom és így a gróf Desseffy Aurél részéről beadott indítványt nem pártolom. Husz éve, hogy tagja vagyok e magas Háznak és mindenkor megszavaztam meggyőződésből a kormányokon ülő férfiak azon költségvetéseket, a melyek előterjesztettek.

Támogattam őket mindenkor hazafias törekvésükben, de e mellett az egyházpolitikai kérdésekben önállóan gondolkozva, függetlenül szavaztam. Ez az eset áll elő ma is, hogy a midőn én a költségvetést a kormánynak megszavazom, az általa felszínre hozott egyházpolitikai programot nem helyeselhetem, minek következtében gr. Szapary Géza ur indítványához járulok.«

Megszokott szónoki eloquenciájával fejtegette álláspontját a legszigorubb kath. felfogás értelmében.

A kultuszpolitikai zavarokért a felelőséget a püspöki karról egyenesen a miniszterre hárította.

A jobboldal eljenzessel fogadta a nagyváradi püspök harcias beszédjét.

T e u t s c h D. erdélyi szuperintendens ugy olvasta föl rövid felszólalását, melyben kívánja az 1868. törvény és az erdélyi 1791. törvény fontartását. Ellenzi a polgári házasságot.

G r. C s á k y Albin válaszolt ezután röviden, önérzetesen az opposzió támadásaira, s helyenként nagy hatást ért el. Eljárásának jóhiszeműségét törekedett igazolni az elkeresztelési rendelet kibocsátásával.

lom falán? Innen az ablakból biztosra veszem, pedig jó 50 lépés. Ne féljen! önt is megszabadítom a férjétől.

— De ügyvéd ur . . .

— Csak semmi hálálkodás! Ilyen gyorsan még nem végeztek valópört. Isten önnel, asszonyom! Megyek a pisztolyomért, kardokért. Isten önnel!

Zsuzsika alig volt képes visszafocjani a rémület kiáltását.

— Megöli! én miattam, czinkosa leszek, pedig Laczi talán nem is olyan bűnös! Nem, nem, ezt nem engedem! Miattam nem fog vér folyni! A férjem vére, a férjemé, akit szeretek, — igen, igen, akit nagyon szeretek!

Laczi néhány percelt később Zsuzsikánál volt. Zsuzsika egy pillanattal később a Laczi karjaiban volt s a legforróbb csókok a Laczi ajkain égtek.

— Egy kérés van! szolt könyek közt a menyecske.

— És ez a kérés?

— Igérd meg, hogy nem párbajozol?

— Hohó, ez a nagy kérdés!

— Hogy holnap, meg holnapután nem párbajozol.

— No azt megígérem!

— És bocsánatot kérsz Pistától.

— Igen! de te is megígérsz valamit.

— Mindent.

— Mindent.

— Hogy el nem válunk!

— Soha!

— És hogy szeretni fogsz!

— Mindig!

Bezzeg volt kaczagás, mikor a Laczi meg a Pista párbajhistoriaja nyilvánosságra került. Zsuzsika nevetteit rajta legtöbbször.

Szikra.

Nagy mozgalmat keltett nyílt és őszinte vallomással, midőn gr. Szapáry kérdésére, hogy helyét miért nem hagyja ott, így válaszolt:

— Leplezetlen őszinteséggel jelenthetem ki, hogy háromszor nyújtottam már be lemondásomat, de illetékes helyen sohasem fogadták el. Ez tette becsületbeli kötelességemmé, hogy helyemen megmaradjak.

A miniszter e nyilatkozatát zajosan megéljezték.

A miniszter után egy ifjú szónok, gróf Zay Miklós következett, a ki ellenzi az egyházpolitikai javaslatokat, mert tiszteletben akarja tartani minden egyháznak jogait és szabadságát. A költségvetést nem fogadta el.

Szontagh Pál a kormány egyházpolitikája iránt bizalmát fejezve ki, a költségvetést elfogadta.

A vitát ezután d. u. két órákor másnapra halasztották.

KÜLFÖLD.

Kintasított herceg. Az utóbbi napokban Brüsszelben a royalisták több gyűlést tartottak, a melyeken az orleansi herceg elnökölt. Hétfőn nagy ünnepi ebédet akartak adni a royalisták, de a belga kormány a hercegnek kijelentette, hogy nem téri a tüntetések és felszólította a herceget, hogy hagyja el Belgiumot. A herceg a felszólítás folytán már el is utazott Londonba.

Adolf György schauburg-lippe fejedeleme hétfőn delután meghalt. Adolf György fejedelem 1817. aug. 1-én született Bückeburgban. Fia György fejedelemnek, kinek halála után 1869-ben lépett a trónra. Porosz lovassági tábornok és a porosz királyi vadászszázalaj főnöke volt. Az elhunyt csak nem rég lett a porosz fekete sasrend lovagja. Veje Hermina waldecki hercegnő. A fejedelem öt gyermeket hagyott maga után.

Az ujság.

A társulási vágy s mindinkább szélesbülő szellemi látóköre vitte mindenkor arra az embert, hogy érdeklődjen nem csak az iránt, ami közelében, de az iránt is, ami tőle távol történik.

Érdeklődését ezen utóbbi irányban sokáig, egészen a középkorig, kielégítették a vándorló énekesek és hirmondók, a kik helyről helyre járva élőszóval értesítették a kíváncsiakat az akkori valóban, vagy csak látszólag fontos eseményekről; s ezen középkori hirmondók végső maradványaiul kell tekintenünk azokat a még ma is itt látható hivatalos hirdetőket, a kik dobszó mellett adják tudtára mindenkinek az utasítások szerint tudnivalókat — valamint azokat a piaci énekeseket, akiket még csak egy két évtized előtt is hallottunk vásárainkon, midőn ponyvára festett leveket mutogatva s legtöbbször kintorna kíséret közben egy rémséges rabló históriával hozták izgalomba a nagyérdemű közönség kedélyét.

Szokás volt azonban már a régi időkben is s kivált a műveltebb népeknel az élő szó mellett írásban is közölni, kivált a hivatalos

tudnivalókat. Így megvolt e szokás Japánban, Chinában, Perzsiában s régi Rómában is, s azért, főleg a római népgyűlések tárgyalásait közlő »Acta diurna« vagy »Acta publica« című irott tudósításokat bátran úgy tekinthetjük, mint a mai hírlapok első csiráit; annál is inkább, mert midőn Caesar a főbb eseményeket jelentő »Annales maximi« című közleményeket beszűntette, a nevezett iratok napi híreket is kezdték közölni, a nélkül pedig, hogy azok igazságáról csak önmagok is jól állani képesek lettek volna. Hogy kik szerkesztették ezeket a tudósításokat, ma már csak sejtjük, de bizonyosat csak annyit tudunk, hogy azok közhelyeken voltak kifüggesztve, ahol olvashatta mindenki, vagy akár le is málhatta.

S valószínű, hogy ilyen másolók akadtak feles számmal; sőt hogy többeknek e másolás keresetforrássá lett, pénzért adván el ezen másolatokat olyan érdeklődőknek, kik az eredeti tudósításokat nem olvashattak.

Ugy látszik, hogy a római akták akkor szűntek meg véglegesen, mikor a birodalom fővárosává Konstantinápoly lett. Ezen időtől kezdve ugyanis a provinciákban erre különösen kinevezett hivatalnokok tették közhírré a fontosabb tudnivalókat s effle tudósításokat nem is találunk többé körülbelül a 16-ig század közepéig, mikor a törökökkel háboruszkodó velencei köztársaság a hadi eseményekről irott tudósításokban (notizie scritte) kezdte értesíteni a közönséget. Ezek a tudósítások is nyilvános helyeken voltak olvashatók, de többé már nem ingyen, hanem egy kis váltó pénzért, egy gaztáért s e pénztől nyerték aztán az ujságok később hasonló hangzású neveiket, még pedig nemcsak Olaszországban, hanem Francia-és Spanyolországban, sőt Angliában is.

A gyanakodó velencei kormány a politikai hírek világgábecsését szigoruan ellenőrizte, s hogy ezt könnyebben tehesse, még akkor is, mikor a könyvnyomtatás már széltében kezdett terjedni, területén csak az irott hírlapokat tűrte meg. Hanem Guttenberg találmánya, a mihez még a postának szinte akkor történt szervezése is hozzájárult, óriási lendületet adott a hírlapirodalomnak, s ezzel aztán, mint némelyek vélik, még nagyobb befolyással volt az ujkori műveltség alakulására, mint maga Buzancz eleste, vagy Amerika fölfedezése. Igaz, hogy az akkori hírlapoknak tárgykis volt bőven, a miről írjanak, hiszen a szakadatlan török-háborúk változatos eseményei, meg a reformáció okából vívott szellemi harc, ilyen eleget szolgáltatott.

És csakugyan a nyomtatott tudósítások s az ezekből kifejlődött hírlapok bölcsőjei mellett tekinthetjük Guttenberg hazáját, Németországot, honnét már a tizenötödik század vége felé, különösen pedig Amerika fölfedezése óta a »Relatiók« egész raja repül világgá, fölfedezésekről, udvari ünnepekről, hadi kalandokról, kivégzésekről, boszorkánypörökről, rabló-

történetekről, s természeti tűneményekről értesítvén az érdeklődő közönséget. Ezeket a relatiókat ma referádnak neveznek, s mint ezeket, ugy amazoknak is rendszeresen csak egyetlen, vagy több, de összefüggő esemény leírása képezte tárgyukat.

Nem egyszer versekben volt megírva, és fametszetekkel illusztrálva jelentek meg. A legrégebb ilyen relatió állítólag Bécsben látott napvilágot 1488-ban, s azon czélből, hogy a Brüsszelben elfogott I. Miksa sorsáról a népet megnyugtassa.

A magyar »ujság« név bizonyosan a »Neue Zeitung«-ból származott: a Zeitung eredeti jelentése pedig annyit, mint: esemény, vagy történet, így érthető meg, hogy a relatiók lassanként »Neue Zeitung«, Uj események, »Uj hírek« nevet kaptak, a miből még később csak »Zeitung« »Ujság« szó maradt meg s terjedt el általánosán.

A mint látjuk, a hírlapirodalomnak ezen első korszakában, az ujság alig különbözött a polemikus röpirattól, vagy a verses krónikától. Nem jelent meg határozott időközökben, nem volt számozva és évfolyamokra osztva. A kormányok azonban csakhamar fölismerék, még az ilyen összefüggés nélküli lapok nagy fontosságát is, s azok megjelenését szabályozták, tartalmukat pedig szigoruan cenzúra alá vették; később pedig kibocsátásukat egészen eltiltották s csakis néhány megbízható egyén kapott szabadalmat, hogy hírlapot adhasson ki. Ezen szabadalmas kiadók aztán, hogy az idővel, papírral és munkával gazdalkodjanak, a különféle híreket csoportosítani kezdték s mert azt tapasztalták, hogy azokat így még az olvasó közönség is inkább kedveli, a szerkesztés ezen módját nem csak megtartották későbbben is, de azt még tovább fejlesztették. Kiadványaikkal közös címet adtak, azokat megszómozták és évfolyamokba sorozták.

És ime megszülemlt az ujság, a maihoz hasonló, habár még mindig kezdetleges alakjában.

Hogy ilyen, már rendszeresnek nevezhető hírlap a világnak melyik országában jelent meg először, vita tárgyát képezi. A bécsi az állítja, hogy Bécsben 1540-ben, mikor Hans Singriener könyvnyomató szabadalmat kapott »minden állami érdekű ujdonság« közlésére. Németországban Egenolph Emmel könyvkereskedő 1615-től kezdett kiadni számozott, s minden héten megjelenő lapot. Angliában 1622-ben május 23-án jelent meg az első nyomtatott hetilap, Nathaniel Butter szerkesztése mellett; míg Franciaországban a »Gazette« első számat 1631. maj. 30-án adta ki alapítója Theophraste Renaudot.

A hírlapirodalom mind jobban fejlődött. Az ujságok tárgyalásaikba belevonták a politikát, s hova tovább az egyes szaktudományoknak és másnemű érdekeknek is lapjaik keletkeztek. Sőt a tudományos lapok némely

helyt, mint Olaszországban, az általános érdeklődő ujságokat meg is előzték. Így lón lassanként a hírlap, soha sem sejtett befolyást gyakorolva az államok és népek műveltségére, politikájára, anyagi és szellemi jólétére, mint utjabban mondani szeretik, hatalommá, noha nem mindenütt ugyanazon arányban.

Olyan nagy jelentőséget például, mint Angliában, az alkotmányos szabadság hazájában Olasz, — Spanyol — és Németországban sokáig nem jutott, jöllehet ez utóbbiaknak előbb és több lapok is volt, mint amannak.

Bécsben, a német politika központjában sem virágzott fel oly gyorsan, a hírlapirodalom, mint Németország egyéb városaiban; ennek főoka pedig a pápák részéről leginkább az olasz lapok ellenében alkalmazott cenzúra volt, a miből aztán V. Károly és utódai valóságos sziklavárat emeltek minden egyházi és politikai reform-kísérlet ellen.

Az 1527. aug. 20-ki mandátum p. l. meg-hagyja, hogy a kik sajtóvetésért követnek el, kegyelem nélkül máglyára ítéltesse. És valóban Hubmayr Boldizsárt és Taaber Gáspárt, akik Nikolsburgban és Bécsben protestáns röpiratokat nyomtattak, még is égették.

Sz. II. József korát kivéve, kisebb vagy nagyobb szigorral így tartott majdnem 1848-ig, a meddig az osztrák hírlapok egyebet nem tettek, mint égig magasztalták az uralkodó rendszert.

De azért ne higgyük, hogy az intézk. kik a sajtót annyira lenyűgözték, semmit sem törődtek a közvéleménnyel, aminek Metternich szerint hatalma nagyobb, mint a vallás, vagy az erkölcsi elvek. Nagyon is törődtek, s a nevezett államférfiu is sajnosan érezte élete végén, mennyire elítélte őt a lapokban nyilatkozó ezen mindennél nagyobb hatalom.

Daczára azonban minden akadálnak, a lapok csak terjedtek mindinkább, utat törtek maguknak a föld minden országába, ma nincsen olvasni tudó nép, a melynek több vagy kevesebb lapja ne lenne. Sőt Grönlandban is az újabb időkben lap jelenik meg az olvasni nem tudók számára is. — Igaz, éppen azon czélből, hogy megtanítsa őket olvasni.

Határidő-naptár.

Május 11. Állami tisztviselők gyűlése a városháza nagytermében.

Május 11. A tornaegylet gyalogversenye.

Május 11. A lövésztársulat közgyűlése.

Május 13. Dohánygyári munkások majálisa a nagyerdőn.

Május 13. Ábrányiné Wein Margit hangversenye a Margit-fürdőben.

Május 14. Az iparos-kör rendkívüli közgyűlése.

Május 15. Hajdúvármegye közgyűlése.

Május 17. Gazdász majálisa a nagyerdei vigadóban.

Május 20. Esküdtársi tárgyalás a debr. kir. törvényszék előtt.

Jun. 1. Hittanhangzó majálisa a nagyerdőn.

Jun. 1. Egyházközségi közgyűlése kezdete.

Jun. 20.—24. Erejtégi vizsgálatok a foiskolában.

Jun. 25. Az iparoskör jubileuma.

A tévesztett léptek nyomai.

— Eredeti elbeszélés. —

Irta: K. I.

(Folytatás.)

A helység lakói nagy munkában vannak, a férfi népség kaszával lepte el a virágos völgyet, a napfényben meg-megvillan a kasza ele, mely duzzadt rendben hagyja maga után a takarmánynak valót. Asszonyok s leányok se-rege is nyüzsg a réten. A takarmánynak való fiú között itt nagy bőséggel terem a kömény, mely a kaszálás idejére szinte megérik, ennek kiszedegetése végett gyülekezett most a rétre annyi leány- és asszony munkás.

A felföldön ily helyzetű s fekvésű vidéken terem a legtöbb köménymag, melynek összegyűjtése nem megvetendő jövedelem forrásul szolgál. E terményre azonban nem minden év kedvező, mert olykor a rakoncátlan Ondava vízboréka miatt medréből kilépve, a helység ezen irányban táplált haszonhozó reményét néhány óra alatt tönkre teszi.

Midőn már a nap a nyugoti hegység mögé vonult s csak a távol magasló heczek ég felé szökellő kopasz gulán ünnepelt még a fény, az urasági pár a hűvösödni kezdő légáram elől behúzódott a kastély belsejébe, hisz a réteken hemzsegő munkás nép festői tarkasága s minden pillanatban szemlélhető vidék természeti szépsége addig hat vonzerővel, míg az ujdonság ingerével bír.

Az uraság kastélyával átellenben, az Ondava jobb partján a többi közt áll egy kis fehér ház, két kis ablakal és völgyi rét s a kastély felé úgy, hogy a dombaljában előtte s a többi ház előtt buzdízik el a szekérut, mely a

helység keleti oldalát egészen átszeli, a nyugoti oldallal az Ondaván átrakott egy szal deszkából álló gyaloghidakon van a közlekedés. A számos gyaloghíd között két nagyobb, szekerek számára épített erős fahíd is van, melyen a közlekedés csak árszint idején lehetetlen. De itt az áradás a mily gyorsan keletkezik, oly hirtelen elvonul, melyet a patak medrének erős lejtése okoz.

A jelzett szalmafedelű házikóban az öreg Lepuska hasonkoru agg néjével s két derek gyermekével él.

A mint a sövény kerítésen túl nézünk, a kis ablak alatt kicsiny virágos kert diszlik, melynek gyomtól készített ágyaiban fehér liliom, szarkaláb, sze. fü s más illatos növény virul. E tenyérnyi földes ablak alatt a kertet a Lepuska apó szászor szép leánya, a fehér lilomnál is ékebb Hanna kezei varázsolták elragadó széppé. — Az eresz alatt végig kellő magasra emelt sátrornác húzódik el oly arányban, — hogy a domb oldalba épült házikónak egész vízszintes fekvést kölcsönözzön. A pitvarját előtt három széles kölap mint feljáró lépcső egymás föl van helyezve. A pitvarból az utca felé egy szoba ajtaja s vele átellenben egy kis benyúló kamara nyílik. Az ajtók kívülől madzagon járó fakilincsel vannak el-látva, mindenik alatt egy fatolózár, mely egy erősen az ajtófelé szegezett faütöközbe vezet. A lakszoba belsejét egy tágas cseres kandalló, háttérben elég nagy sütőkemencével foglalja el. Szegényes butorzata két rozoga ágy, melynek egyikén az öreg anyó gyöngédegve betegnek fekszik. Egy emelvényre helyezett tulipános láda, melyben Hanna öltönyei s fehérneműi állanak. Egy asztal s pár négy lábú Lepuska uram által tákolat karatlan szék, végre a tűzhely közelében elhelyezett tenyérnyi vastagságú deszkalócza. A szegény embe-

rek kevéssel beírki a fényüzési czikkekből, csak a mindennapi betevő falatot legyenek képesek beszerezni a mai létért való küzdelem közepett,

Alkonyatkor a falu népsége a rétről a köménymag-gyűjtésből hazába sietett, a lágyan csendülő estharangszó már egy lelket sem talált az Ondava partján. Hanna még napvilágon haza tért, hogy vacsorát készítsen a ház-nép számára, mely a két öregből s testvér-bátyja Janóból állott, ki mint kiszolgált katona sokat tapasztalt s birta a munkát. Ma is a köménygyűjtés napján megmuntatta, hogy mire való a fiatal erő, — mert azon hal-maz köményt, mely t kaszálás közben Hanna szedhetett, — mind a félszer alá hordogatta.

A házikó két utcai ablaka hirtelen világos lett, hosszú fényugarát rezegve vetette a csendessé lett tavaszi éjbe. Midőn a kis család egyszerű estebéjét jóüzien fogyasztán, száraz, sovány sarkain elkezd nyikorogni az utcaajtó. Házi kulcsa elénk csabolással nem adott jeit az érkezőről, mert e szegény emberek csak elvétve tartanak házi ebeket. — A tolvajság ezek között ismeretlen, feltö kince pedig egy gazdának sincsen.

— Hallod Janó — szólott Hanna — ide most valaki jön. — Mit kereshet e szokatlan órában?

— Hátha valami szegény elkésett utas, ki látva ablakaink világát éjjeli szállást kér. — Kimegyek eléje, mond az öreg s ezzel fölemelkedett az asztal mellől, de mire ki-mehetett volna, egy jól táplált, testes nő nyitott a szobába.

— Ah! Sára asszony! csodálkozának mindnyájan, mi jót hozott nekünk a kastélyból? —

Sára asszony a Rámai család szakács-

Ujdo

* Lapunk nem jelenik meg. Rendkívüli esemény kiadásban fogjuk ér-

* Hittanha

debrecezi ev. ref. segélyegyletük javára 1-én, a nagyerdő tanácsmulatságot rendeztünk. László Gyula elnök. Baltazar Dea penztárnok. Virágh László ellenőr. Diós lonczy Andor, Ablakóczy Endre, Bakóczy Endre, Barla Sz. Titumán, Belteky Lajos Albert, Erdős Lajos zsef, Fekete Sándor József e. f., Harsányi Keresztési Károly, Lajos, Kovács Sándor, Endre, Makai Elek, Soltész Elemér, Szilágyi Imre, Szűcs Tóth Sámuel, Ujlak ress István a rendezés személyenként. Jegyek előre váltás — továbbá Erdélyi Kezdeté este 9 órával fogadtatnak.

* Eső a szárazságok után, esőzések kora. A eső áztatta a Hortó mai napon érkezett illetve ma virárodá illyetve ma virárodá illyetve. Pedig mály gos volt az égbolto.

* Az egyh a hivatalos lap kö társügyi miniszter Nándor makáriai váradi latin szé Szent László ki prépost és debréz birt és a Boldogs királyhelyi címze dását tudomásul v ezimzetes apátság radi kanonoknak mentesen adomán

* Személy rosi tanácsnok Kallenlebenben gyógykezelés vége Gyengékedése mi nem foglalta el.

* Kossuth jele. Mint Román Kossuth Ferenczi társulat forgalmi császár vonatát N koronarendet adó

* Az idő kellemes meleggel, vashi verőfény a eszünkbe. Az elm reczenben, de Ma vétellel mindenütt nagyobb csapadék jelentik. Nagyszob volt Ungvárt: 13 szeptemberben: 14 fok száraz az idő. Kö let alacsonyabb, melegebb volt Ma anyosak a jelent 110, Párizsban 70, tatott a bómérő, maximuma még 6 nyugatról sülyed Magyarország föl Jós lat: Tulnya még esős, hűvö

* Baleset tegnap Vecsey Z másodmagával se nagyerdőn. — A ugyanis kiesett a csizó kiesett az ü örvült vágással, kocsival, míg az d meglegpetésükt betérni egy közel zül csak Vecsey telenebb sérülése ja nem történt.

* A katon mőnye. Nagyon veztetni, hogy kevés számmal t nai szolgálatra. A vizsgálat alkalmá telezett közül esa

* Pincze a tüzesetek, a tav delután is tüzet j tanyába, honnan megis jelent a tü czi Kafka féle kapitányság is va alatti pinczében mozdított szemét borult a tűzoltók után sikerült a tűz

(Folyt. köv.)

ÁRON MIKSA

bor-, ser-, szeszes-italok és rum kereskedése
Debreczen, Piacz-utca 1714. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben

Piacz-utca 1714. sz. házban
egy a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő és fényesen berendezett

bor-, ser- és szeszes-ital kereskedést

nyitottam, hol mindennemű szavatolt tiszta és jó minőségű italokkal szolgálhatok.
Ajánlom valódi érmelléki bakar és asztali, erdélyi és kerti fehér, valamint ménesi, budai és olasz veres boraimat üvegszámra, valamint kimérve.
Raktáron tartok mindenféle különleges és igen finom tokaji asszú borokat, melyekből poharanként is kapható.
Felhívom továbbá a nagyérdemű közönség becses figyelmét választékosan felszerelt pálinka-készleteimre, melyből a következőket ajánlom: valódi erdélyi és szilvási szilvapálinka, kitűnő minőségű cseresznye-pálinka, törköly, égett-bor, valamint mindenféle édesített italok és likörök.

Cgnac a legnagyobb választékban

Különösen ajánlom eredeti angol Brazíliai, Cuba és Jamaicai rumjaimat.

Mint Dreher Antal kobányai serfőzdéjének képviselője folyton tartok üzletemben

naponta friss töltésű palaczkstert

(227) 1-6 a legjutányosabb árban.

Magamat a nagyérdemű közönség szives pártolásába ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

ÁRON MIKSA.

NAGY BÁLINT

szobafestő és mázoló

DEBRECZEN, HATVAN-GARAI-UTCZA 1354.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki, főleg 23 évi folytonos itt működésem alatt velem összeköltetésben volt és levő n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy

szobafestő és mázoló

üzletemet, Hatvan-Garai-utca 1354. szám alatti saját házamba tettem át; hol is mindenkor rendelkezésére állok a t. megrendelőimnek.

Tudatom, hogy dusan elláttam magam hazai és külföldi mintákkal s előnyös összeköttetésem alapján a szobafestészet és mázolás körébe tartozó összes munkákat a legjutányosabban vállalhatom s a pontos, tartós és kiváló munkáért, már multam is kezesseget nyujt.

Köszönve az eddigi szives pártfogást, kérem azt megtartani irányomban jövőre is.

Teljes tisztelettel

Nagy Bálint
szobafestő.

(200.) 5-10.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemze a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásnak bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvitelét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tődőhajokban**, különösen **tüdővérzések**nél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használható.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetében, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

præservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos **Édeskuty L.** főraktár

cs. és k. és szerb k. udv. ásványvíz-szállítóvállalat, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

(94.)

Bécs

Mariahilferstrasse 35.

Debreczen

DEBRECZEN Főpiacz 1824. a m. k. főposta szemben.

Nagyérdemű közönség!

Csak néhány hete még, hogy a helybeli piacon, a m. kir. főposta- és táviráda átellenében **dusan berendezett** és a **legkitűnőbb kelmék**-ből készített bécsi férfi-, fiu- és gyermek-ruhagyáram fióküzletét

NEUMANN M.

begyezett czég alatt megnyitottam s máris alkalma lehetett egy a helybeli, mint a vidéki közönségnek meggyőződést szerezni arról, hogy gyártmányaim **kitűnősége** és minden darabra jegyzett **szabott áram** előnyösége csakis a vevők javára irányítják, úgy hogy akár egy gyermek is teljes bizalommal végezheti a bevásárlást.

A tavaszi- és nyári-idényre

a következőket ajánlom becses figyelembevételre ugymint:

férfi öltönyök	frt 8.50-tól	frt 30-ig.
fiu öltönyök	6.	20
gyermek öltönyök	3.	15
férfi felöltők	frt 9.	30
fiu felöltők	frt 7.	15
gyermek felöltők	5.	12

Gyártmányaim úgy **szilárd munka**, mint **kifogástalan szabásáért** számos kiállításon **kitüntetésben** részesültek és dacára annak, hogy csakis **jó és tartós szövetekből** állítatnak elő, az árak **bámulatos olcsók!**

Vidékről is lehet megrendelést eszközölni és nem kívántatik más, mint az **ár és szín** megnevezése és egy régiebb kabát beküldése, mely után egy **teljesen kifogástalan ruha** fog a megrendelőnek elküldetni. Üzletemet a helybeli és vidéki közönség teljes bizalmába ajánlva — szives látogatást és megrendelést kérve vagyok **kitűnő tisztelettel**

NEUMANN M.

bécsi ruha gyáros.

Mértékutáni megrendelések pontosan eszközöltetnek!

Képviselője: **DEUTSCH IGNÁCZ.**

Máriazellii gyomor-cseppek

kitűnően hatnak a gyomor-betegségeknek, nélkülözhetetlen és általánosan ismert házi- és népszerű.

Jelek, melyekről a gyomor-betegségek fölismerhetők: étvágytalanság, a gyomor-nyugtalan, búcsó lehellet, felújtság, savanyu felbűfögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálka-kiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgöcs, kemény székelés vagy szűkölés. — Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, amennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél etelekkel és italokkal, gúliszák, májbagok és hámorhoidaknál.

Nevezett betegségeknek a **MARIAZELLI GYOMORCSEPPEK** évek óta a legnagyobb sikerrel használtattak, a mit száz és száz bizonyítvány igazol. Egy palack ára, használati utasítással együtt, **40 kr.** Kettős palackké **70 kr.** Központi szétküldés **BRADY KÁROLY** gyógyszerész által **Kremsteinben, (Morvaország)** A védjegy és aláírás megfigyelendő. Csak oly cseppeket tessenek való diának elfogadni, melyeknek burkolására zöld szalag van ragasztva e szavakkal: „Valódságát bizonyítom.” E szalag az én aláírásommal van ellátva.

Valódi **MARIAZELLI GYOMORCSEPPEK** kaphatók:

Debreczenben: Miha Lovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; Er-Mihályfalván: Mátya István; Diószegen: Vaday Ignác; Hadházon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályiban: Sárossy Imre, — Kabán: Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál. 27-43.

Megrendelési czimek

Dreher Antal kiviteli palaczkcsüőreire.

Dietrich és Gottschlig Budapestben,

IV., régi posta-utca 10. szám.

vagy

Dreher Antal úr serfőzdéje

Kobányán.

Shállítás kiviteli-sörpinczeinkből Kobányán fűzér-utca 30. szám, 50 pa laczkot tartalmazó rekeszekben, a kobányai vasutállomásokhoz vagy a budapesti hajóállomásokhoz szállitva.

Ismételadóknek különös kedvezmények.

Arjegyekkel a czim beküldése után azonnal szolgálunk.

(101.)

Előfizetési árak helyben, vagy postán küldve
Egész évre . . . 10 frt
Félévre . . . 5 „
Negyedévre . . . 2 „
Egy órá . . . 1 „
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden írásnak és közleménynek a szerkesztőségbe (Főter) barmennyre küldendő.

Előfizethető helyben
Telegr. K. Lajos könyvtárához és a kintőhivatalban. (Főter)

Mozaik

A reformok egy-egy napján a napi sajtó ködök az országban multunk végén ére tennünk kell valánk, hogy „van és erő.”

Segíteni akarunk, de szük marónak kenyérre való állami anyakönyvvizsgáló: mind-mind egy-egy nyilvánulás.

Sokat pihentünk dolgozni is kellene mondhatja: ime, mberális lobogót! zászlót a kormány.

Bizony csalhatatlan — s nekem úgy egy-egy újabb lépés felé. — Avagy hoz az elhalt Irányi névetette-e a vallás vajjon nem ennek receptzió?

De ki tudja, jön nem lesz-e módosítás? Fog-e az jövőben? A részle zonyára élénk alkalmat.

Az országgyűlésünkönkor, lesz a tainak megállapítás fontolásra. Budapest akar összefonódni sabb összeköttetés véve. Ez nagyon város lakosai közaldásos gyümölcs.

És immár a szabadságszavak. Az „Egyetértés” és kemény hangigazi lelkes és lelkesítő. Lelkesíti a tömeges viselő megjelenés.

A „DEBRECENI”

A tévesztés

— Ere

Gondold meg, hogy a szerencsés embernek a szerencse nem jön utólag, hanem azelőtt.

Az öreg ember jobban figyel a beérte, hogy a leány Hrielen fölemelte. „En Istenem! — tek a Sára asszony. Miattna ne aggodgondolatára már is jaimban, mintha a kelésre. Ha pedig a helyet, ne féljete, mire. En elvégzem betegségem előtt. Hannát a kastélyba solygo szerencsétől na, azt mondtam pig legyen még meg az után kövesse sz. E nyilatkozat kat. Sára asszony ságát, hogy Hannát elfoglalhatja a szá helyet.

Örömmel tért azért elég fűrgő kastélyba. Az Ond